

अदुवा उत्पादक कृषक मारमा

पोखरापत्र संवाददाता

तनहुँ, २४ बैशाख

समयमा नै पानी नपरेपछि समय घर्किंच भयले अदुवा उत्पादक कृषक चिन्तामा परेका छन्। बैशाख दोमो साताहित्र अदुवा लगाई सकिने भए पनि यस पटक पानी नपर्दा अदुवा लगाउन नसकिएको देवघाट-३ छिप्पिएको अदुवा उत्पादक कृषक रामबाहारु थापामगरले जानकारी दिनुभयो।

अदुवा बिक्रीबाट गत वर्ष मात्रै करिब रु ८५० लाख हाता पारे पनि यस समयमा नै पानी नपर्दा चिन्ता थपिएको थापामगरको भनाइ छ। “समयमा पानी नपर्दा अहिलेसम्म अदुवा लगाउन पाइन”, थापामगरले भनुभयो, “समय घर्किएपछि लगाएको अदुवाले उत्पादन

दिँदैन। त्यसैले हामी कृषक चिन्तामा छौं।” आफूहरूको गाउँका करिब २० घरका मानिसले गत वर्ष अदुवा बिक्री गरे प्रतिपरिवार रु ५० हजारदेखि दुई लाखसम्म हात पारे पनि यस पटक मकै गोइने बेलासम्म पानी नपर्दा चिन्ता थपिएको थापामगरको दुखेसो छ। अदुवा

उत्पादनको लागि देवघाट, ऋषिड, धिरिङ र भिमाद गाउँपालिकालाई पकेट क्षेत्र मानिन्छ। तनहुँमा उत्पादित अदुवाको बजार भारत हो। अदुवाको सुठो र गाठो किन्न भारतीय व्यापारी घरमै आउने भएकोले पनि आफूहरू अदुवा खेतीतर्फ आकर्तित भएको छिप्पिएको अर्का कृषक इन्द्रबहादुर रानाले बताउनुभयो। भारतीय व्यापारीले तनहुँ र नवलपर सारीको पहाडी क्षेत्रबाट सइकलित अदुवा नवलपुरको दलदलेसा सङ्ग कलन डिपो राख्ने र त्यहाँबाट ट्रकमा भारत लैजाने गर्नु। गत वर्ष प्रतिकिलोग्रामको करिब रु ७० देखि ८० मा अदुवा र बीडिको करिब रु ८ सयमा बिक्री गरेकोमा यस पटक पानी नपर्दा रोपन नपर्दा अदुवाको रोपन गरेका छन्। आर्थिक वर्ष २०७९/२०८०

मा जिल्लामा पाँच सय २२ हेक्टर क्षेत्रफलमा अदुवा खेती गरिएको पाँच हजार छ सय ५४ मेट्रिक टन उत्पादन भएको कृषि ज्ञान केन्द्र तनहुँको वरिष्ठ कृषि प्रसार अधिकृत गोपाल शर्मा लामिङ्हानेले जानकारी दिनुभयो। केन्द्रले अदुवा उत्पादक कृषक समूह र सहकारीलाई बीउ खरिदमा ७५ प्रतिशतसम्म अनुदानको व्यवस्था गरे पनि पानी नपर्दा अदुवा रोप्ने कार्यक्रम प्रभावित भएको वरिष्ठ कृषि प्रसार अधिकृत लामिङ्हानेले बताउनुभयो। “समयमा पानी नपर्दा अदुवा रोप्ने कार्यक्रम अदुवा नवलपुरको दलदलेसा सङ्ग कलन डिपो राख्ने र त्यहाँबाट ट्रकमा भारत लैजाने गर्नु।” गत वर्ष प्रतिकिलोग्रामको करिब रु ७० देखि ८० मा अदुवा र बीडिको करिब रु ८ सयमा बिक्री गरेकोमा यस पटक पानी नपर्दा रोपन नपर्दा अदुवाको रोपन गरेका छन्।

पोखरा-सेतीवेणी-रिडी सडकको ट्र्याक खुल्यो

पोखरापत्र संवाददाता

पर्वत, २४ बैशाख

पर्यटकीय राजधानी पोखराबाट डॉडैडॉडा पर्वतको सेतीवेणी हुँदै अर्को पर्यटकीय गन्तव्य गुन्नीको रिडीसम्म पुग्ने पोखरा-रिडी सडकको ट्र्याक खोलेका काम सम्पन्न भएको छ।

कास्कीको पोखरा महानगरपालिका-२३ भद्रैरे तामागीस्थित दुलो भिरमा खोलिएको नयाँ ट्र्याकको शनिबार काम सकिएसँगै ट्र्याक खुलेसो वर्षको विहारी गाउँपालिकामा पर्ने विश्वकै दुलो शालिग्राम शिला भएको स्थान सेतीवेणीसम्म सीधा यातायात सञ्चालन गर्न सकिने भएको छ। पोखराबाट-पामे-भद्रैरे-राम्जा-आर्थर-कार्किनेटा-लुझु-उत्तमपोखरा-सेतीवेणी-रिडी पुग्ने सडक ५६ दशमलव २१८ किलोमिटर साना १४ पुल बनाउनुपर्ने छ भने दुईदेखि

भागमा ट्र्याक खुलिएको छ भने केही भागमा स्थानीय सरकारले कालोप्रसमेत गरेका छन्। पोखराबाट उत्कृष्ट पर्यटकीय गन्तव्यमा परेका पर्वतका पञ्चासे, महाशिला, सेतीवेणी हुँदै रिडीसम्मको सडकलाई वैकल्पिक रास्त्यांगको रुपमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को बजेटमा समेत सेप्टेटिएको थियो। गत आवामा पनि सडक डिभिजन कार्यालय पोखरामार्फ रु ८५ करोड बजेट विनियोजन भएर ट्र्याक खुलाउने काम भएको थियो। सडक डिभिजन कार्यालय पोखराका अनुसार यो सडक नालीसहित नै मिटर चौडाहुँ भने सडकलाई पाँच मिटर चौडाहुँ भएका कालोपत्रे गरी दुवैतर्फ एक/एक मिटरको साइकल लेन बनाउने तयारी रहेको इन्जिनियर उज्ज्वल शर्माले बताउनुभयो। यो सडकमा १० देखि २० मिटर लम्बाइका साना १४ पुल बनाउनुपर्ने छ भने दुईदेखि

छ मिटरसम्मका ११ आरसिसी स्लाब बनाउनुपर्ने। सबै सडकमा द्युमपाइप कर्ल्भट दुई सय १४ छन्। पोखराबाट डॉडैडॉडा सेतीवेणीदेखि पोखरासम्म बन्ने भएकाले दूला पुल तथा धैरे कर्ल्भट नपर्ने हुँदा यो सडक तुलनात्मक रुपमा सस्तोसमेत पनि सडक डिभिजन कार्यालय पोखराले जनाएको छ। सेतीवेणीदेखि पोखरासम्म डॉडैडॉडा सडक बनाउँदा पुल बनाउन नपर्ने र रिडी, शालिग्राम, महाशिला, दहरे, पञ्चासे र पोखराजस्ता धार्मिक र पर्यटकीय क्षेत्रसमेत पक्की सडक सञ्जालमा जोडिने भएकाले यसलाई पर्यटकीय सडकको धार्मिक तथा धैरे कर्ल्भट नपर्ने हुँदा यो सडक तुलनात्मक रुपमा सस्तोसमेत पनि सडक डिभिजन कार्यालय पोखराको उहाँको अधिकाशिको गुनासो छ। धूवाँका कारण आँखा पोल्पे सम्पर्या पनि छ। ज्वरो तथा रुद्धांयोकीका बिरामी समेत बढेको अस्पतालको तथ्याइक छ। बागलुड नगरपालिका ३ का जयन्द उपाध्यायले आगलामीले घरमा खरानी उडेर आई बरी नस्कनु भएको गुनासो गर्नुभयो। दैनिक आउने धूवाँले

सडक पोखराको पर्यटकीय क्षेत्र लेकसाइड, पञ्चासे, दहरे, धैरे, सिरुवारी, महाशिला शिला क्षेत्र, चिसापानी, पैयुकोट, गार्लाउँ, सेतीवेणी र रिडीजस्ता प्रसिद्ध धार्मिक तथा पर्यटकीय क्षेत्र जोडिने भएका छन्। पोखराको लेकसाइडबाट साइकल चढेर गुल्मीको रिडीसम्म प्राकृतिक मनोरम वातावरणमा रामाउँदै पुनर्न सकिन्छ। यो सडकअन्तर्गत कास्कीको भद्रैरे तामागी, चित्रे, आर्थर, खुम, लाम्तुन, दुकान, देउराली, गेपाड्हमा रेहका होमस्टेको प्रवर्द्धनका साथै मौलिक संस्कृति, चालचलन, रीतिरिवाजको जग्नार्ग गर्न समृद्ध दूलो मदत पुग्ने रास्त्रियसभाका पूर्वअध्यक्ष गणेशप्रसाद तिमिलिस्नाले बताउनुभयो। बुहायामिक महत्वको यो सडकलाई पूर्णता दिनका लागि सङ्घीय सरकार र प्रदेश सरकारलाई रामाउँदै पुनर्न गरिरहेको उहाँले बताउनुभयो।

सन्तोष गौतम

म्यादी, २४ बैशाख

मुस्ताङका कृषकले पालेका च्याड्गाको भुवा (पश्मना बनाउने कच्चा पदार्थ) को गुणस्तर परीक्षण गरिएको छ। अन्तर्राष्ट्रीय व्यापार केन्द्रले अन्तर्राष्ट्रीय पश्मना विशेषज्ञ, कृषि अनुसन्धान परिषद्वान्तर्गतको नेपाल पशु प्रजनन तथा आनुवांशिक अनुसन्धान केन्द्र, नेपाल पश्मना सङ्घर च्याड्गापालामा पश्मना सङ्घर च्याड्गाको भुवाको परीक्षण गरिएको हो।

एक वर्षअघि मुस्ताङमा सङ्कलन गरेर मङ्गोलियामा रहेको अन्तर्राष्ट्रीय प्रयोगशालामा पठाइएको भुवाको गुणस्तर परीक्षणसम्बन्धी प्रतिवेदन केही दिनअघि प्राप्त भएको नेपाल पश्मना उद्योग सङ्घरका उपाध्यक्ष धनप्रसाद लामिङ्हानेले जानकारी दिनुभयो।

“विजहरुको टोली मुस्ताङमा आएर भुवाको नमुना सङ्कलन गरी परीक्षणका लागि प्रयोगशालामा लैजानु भएको थियो”, उहाँले भनुभयो “मुस्ताङका च्याड्गाको भुवाको गुणस्तर परीक्षणको क्षेत्रमा परापर रहेको प्रतिवेदनको सुझाव दिएको छ। प्रतिवेदनको सुझाव दिएको छ।” परीक्षणपछि

मुस्ताङका च्याड्गाको भुवा परीक्षण

नेपालमा पश्मनाको कच्चा पदार्थको भुवाको स्रोत रहेको अन्तर्राष्ट्रीयस्तरमा सन्देश प्रवाह भएको, च्याड्गापालन बिस्तार र पश्मना उद्योगको सम्भावना बढेको लामिङ्हानेले बताउनुभयो। लोमान्थाड, लोयेकरदामोरकुण्ड, बारागुड मुक्तिक्षेत्र र धरपझेड गाउँपालिकाबाट च्याड्गाभुवाको आठ सय वटा नमुना सङ्कलन गरी परीक्षणका लागि लगाएको थियो। चार वटै पालिकाका एक सय ६० किसानहरूले पालेका पाँच/पाँच वटा फरक-फरक, भूगोल, तौल, रड र उमेर समूकका च्याड्गाको शरीरबाट भुवा निकालिको थियो। सङ्कलित नमूनालाई पश्मनाको मोटाई र लम्बाई मापन गर्न अन्तर्राष्ट्रीय प्रयोगशाला तथा नेपाल गुणस्तर तथा नप तौल विभागमा व्यावसायिक गुणस्तर परीक्षणका लागि पठाइएको अन्तर्राष्ट्रीय व्यापार केन्द्रका परामर्शदाता सिचन श्रेष्ठले बताउनुभयो। प्राप्त प्रतिवेदनले च्याड्गाको नश्ल सुधार, गोठको संरचनालाई व्यवस्थित र आधुनिक बनाउन तथा भुवा निकालिको लागि लगाएको थियो। सङ्कलित नमूनालाई पश्मनाको च्याड्गाको भुवा खरिदर गर्न अस्पतालको विभागमा व्यावसायिक गुणस्तर तरिन नेपाली खरिदकर्ता तयार भएकाले च्याड्गापालक कृषकहरूले रामो आम्दानी गर्न सक्ने सम्भावना छ।

नेपालबाट विदेश निर्यात हुने प्रमुख वस्तु पश्मना बनाउन च्याड्गाको भुवा प्रशोधन गराएर बनाएको धागो कन्चा पदार्थका रुपमा प्रयोग हुन्छ। नेपाल पश्मना उद्योगको भुवा निकालिको लागि लगाएको च्याड्गाको नश्ल सुधार, गोठको संरचनालाई व्यवस्थित र आधुनिक बनाउन तथा भुवा निकालिको लागि लगाएको च्याड्गाको भुवा निकालिको लागि लगाएको च्याड्गाको नश्ल सुधार, गोठको संरचनालाई व्यवस्थित र आधुनिक बनाउन तथा भुवा निकालिको लागि लग